

เทศน์เช้า วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ ธรรมะเป็นสัจธรรม สัจธรรมที่เข้าถึงหัวใจได้ยาก เพราะหัวใจของเรา มีทิฏฐิมานะ คำว่า “ทิฏฐิมานะ” มันโดนกิเลสตัดทอนความทะยานอยากครอบงำหัวใจนี้ ถ้าครอบงำหัวใจนี้ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงว่าอนุปปิพิกถา

ถ้าพูดถึงคนที่พยายามจะหาทางออก อย่างเช่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลา ท่านตรัสรู้ใหม่ๆ พระยสะก็มีปราสาทสามหลังเหมือนกัน แล้วพระยสะมันวุ่นวายมาก เป็น เศรษฐีมีปราสาทสามหลัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีปราสาทสามหลัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละการจะได้ขึ้นครองราชย์ออกไปประพฤติปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ แล้วเดินจงกรมอยู่ไฉน

พระยสะเขาอยู่ในบ้านเขา เขาเป็นเศรษฐีเหมือนกัน เขามีปราสาทสามหลังนะ “ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ” มันบีบคั้นหัวใจนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่นะ “ยสะมานี้ ยสะมานี้ ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย”

ที่นี่คือหัวใจ ที่นี่ แต่เราไปดูกันว่ายศถาบรรดาศักดิ์ ไปดูที่ข้าวของเงินทองมันเดือดร้อน ไฉน แต่ไม่รู้ว่าหัวใจมันเดือดร้อน หัวใจเรามันทุกข์มันยาก ถ้าหัวใจมันทุกข์มันยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย”

เวลาคนที่เขาพยายามจะหาทางออก ที่เขามีบุญ มีอำนาจวาสนา คนเรามีอำนาจวาสนานะ เป็นเศรษฐีมีปราสาทสามหลังเห็นว่าที่นี่เป็นที่วุ่นวาย ที่นี่เป็นที่เดือดร้อน

ไอ้ของเรานี้ขอให้ได้เยอะๆ ยิ่งมากยิ่งขึ้น ดี เดือดร้อนก็ไม่มีไร เหนือไหล่ไคล้อยมายิ่งยอด เยี่ยม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้มีระดับของท่าน อนุப்புพิกถา ระดับของท่านนะ ให้เสียสละทาน เสียสละทานเพื่ออะไร คนที่เสียสละทานได้บุญกุศล คนที่ทำบุญกุศลจะมีอำนาจวาสนาได้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม

มันก็เหมือนกับเรา เราเกิดมา เกิดมาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เราเกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พระอรหันต์ที่ดั่งาม พระอรหันต์ที่พาลูกพาหลานไปทำคุณงามความดี นั่นพระอรหันต์ที่ดั่งาม

พระอรหันต์ ดุสิต เวลาในข่าว พ่อแม่สอนให้ลูกไปลักของ พ่อแม่สอนอย่างนั้น นี่ไง พระอรหันต์อย่างนั้นหรือ พระอรหันต์ทำไมพาให้ลูกไปเล่นการพนัน ให้ลูกไปเสพยาบ้า พระอรหันต์เป็นอย่างนั้นหรือ ทำไมพระอรหันต์ไม่มีอำนาจคุ้มครองลูกหลานของตนให้เป็นคนดีได้ล่ะ

คุ้มครองดูแลลูกหลานของตนให้เป็นคนดีไม่ได้เพราะกรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นที่พึ่งพาอาศัย มันมีเวรมีกรรมต่อกันมา เวลา มีเวรมีกรรมต่อกันมา กรรมที่มีการกระทำมานั้นมันเป็นอดีตอนาคตนะ สิ่งที่เราทำ เรามาจากอดีตนะ ถ้าไม่มีหัวใจ เอาอะไรมาเกิด นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ไม่มีๆ ไม่มี เอาอะไรมาเกิด

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันสร้างบุญกุศลมาอย่างไร มันได้สร้างบาปสร้างกรรมมาอย่างไร เวลา มันสร้างบาปสร้างกรรมมา กรรมมันให้ผล

แล้วบอกว่า ทำกรรมแล้วไม่ได้กรรม ทำดีแล้วไม่ได้ดี ทุกอย่างไม่ได้ดี

ไ้การทำความคิด ทำความคิดเราก็ทำความคิดของเรา ทำความคิดของเรา ผลประโยชน์ของเรา ความคิดของเราคือปฏิภาณไหวพริบของเรา คืออำนาจวาสนาของเรา คือสติปัญญาของเรา เอาตัวรอดได้

คน ดุสิต คนหาเงินหาทองไปเที่ยวแจกเขานะ ให้คนนั่นหลอก ให้คนนี่หลอก ทำไมมันบาปบุญอย่างนั้นนะ ก็เวรกรรมของเขา เวรกรรมของเขา

มันมาฝึกมาหัดกันไง ถ้ามาฝึกมาหัด ระดับของท่าน ระดับของศีล ศีลคือความปกติของใจ ระดับของภาวนาก็หัดภาวนากัน

ฉะนั้น มาวัดมาวา มาวัดมาวา พระกรรมฐาน ประพฤติปฏิบัติ เรื่องอย่างนี้ละ เวลา หลวงตาท่านพูดนะ เวลาสิ่งปลูกสร้างมันก็แค่เหล็กหินทราย แค่เหล็กแค่หินแค่ทราย ไปตื่นตื่นอะไรกับมัน เวลาพระปฏิบัติเรื่องอาหาร เราไปตื่นตื่นอะไรกับมัน พอตื่นตื่นนะ มันเป็นการฝึกหัด พอมันเป็นการฝึกหัด เราจะไม่ให้สิ่งนี้เป็นความยิ่งใหญ่

สิ่งที่ยิ่งใหญ่ในพระพุทธศาสนา ยิ่งใหญ่ในหัวใจของคน ในเจตนาของคน ในเจตนาที่เป็นผู้ที่แสวงหาอาหาร แสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัยมาถวายพระต่างหาก หัวใจนั้นยิ่งใหญ่ หัวใจผู้ถวายนั้นยิ่งใหญ่ เพราะหัวใจนั้นมันมีเจตนา มีความเชื่อของมัน ถ้ามีความเชื่อของมัน ทำคุณงามความดี เราไม่มาติดแค่ไ้ปลายเหตุ

พอติดที่ปลายเหตุแล้ว เวลาว่าพระพุทธรูปบั้งธรรม เวลาไหว้พระก็ลูกชาวบ้าน

ก็ลูกชาวบ้านจริงๆ แต่ลูกชาวบ้านเขามีสติปัญญาของเขา เขาแสวงหาของเขา มีการกระทำของเขา แล้วมีการกระทำของเขา มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ฝึกมา

เราเคยอยู่กับหลวงตานะ หลวงตาท่านพูดประจำ ใครจะมาตีฉันนินทาท่าน ท่านไม่สนใจเลย ท่านบอกท่านไม่ได้คิดเอง ท่านบอกว่าท่านฝึกหัดมาจากหลวงปู่มัน

หลวงปู่มันเวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คุณสิ เวลาหลวงตาท่านถามเลย ถามหลวงปู่มันว่า พระสมัยพุทธกาลห่มผ้าสีอะไร พระเขาทำกันอย่างไร

เวลาหลวงปู่มันนะ ศาสนามันมีแต่ความเชื่อ มีแต่ความเชื่อเท่านั้นนะ พระก็อยู่กันไปเป็นแค่ละคร สมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์มันก็อยู่ด้วยความอย่างนั้นนะ

หลวงปู่มันท่านพยายามประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านศึกษาในพระไตรปิฎกของท่าน แล้วสมัยพุทธกาลทำอย่างไร พระห่มผ้าสีอะไร ชักผ้ากันอย่างไร ทำกันอย่างไร นี่ต้องฟื้นฟูขึ้นมา ฟื้นฟูขึ้นมาด้วยตำรับตำราก่อน แล้วตำรับตำราบอกว่าทำอย่างไร หลวงตาท่านคุยกับหลวงปู่มันท่านถามไปหมด

เพราะหลวงตาท่านเป็นมหา แล้วเขาทำกันอย่างไรๆ แล้วก็ฟื้นฟูมา ฟื้นฟูมา มีกบฏียกโรหิ มีผ้าสีทึบนะ มีหมด เมื่อก่อนไม่มีนะ เมื่อก่อนทำอย่างไรก็ได้ แต่เวลาวิญญู ภิกษุพราภของเขี้ยวเป็นอาบัติปาจิตตีย์ พืชที่มันเกิดได้ พืชคาม ภูตคาม

พืชคามคือของเขียว ภูตคามคือสิ่งที่มันเกิดได้ สิ่งที่เกิดได้ เราไปกำจัดสิทธิ์ของมัน ฉะนั้น พระเขารังเกียจ พอพระรังเกียจขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า ให้กบปิย กโรหิ

คำว่า “ประเคนแล้ว” ถ้าของเราประเคนแล้ว เราให้แล้ว ถ้าไม่ให้ ภิกษุจะไปจับตัวเอง ไม่ได้ สิ่งที่เราให้แล้ว ให้แล้วรังเกียจว่ามันจะเกิดได้ ถ้ารังเกียจว่ามันจะเกิดได้ กบปิย กโรหิ สิ่งนี้สมควรแก่ภิกษุหรือไม่

ถ้าสมควรแก่ภิกษุคะ สมควรแก่ภิกษุ ทั้งๆ เป็นสิทธิ์ของเขาแล้ว ให้ทำพืชคาม ภูตคาม ต่างๆ นี่มันพื้พุ่มมา พื้พุ่มมาไง ถ้าพื้พุ่มมาแล้ว เห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านพูดนะ ใครจะมาจับผิดดิฉันนิทาท่านไม่สนใจ ไม่สนใจเพราะเรา ไม่ได้คิดเอง เราไม่อุตตริมาดันเดาขึ้นมาตัวเอง สิ่งที่มีมันมีมาอยู่แล้วในตำรับตำรา แต่ทำไม่เป็น ทำไม่ได้ ปล่อยปละละเลยกันมาตลอด

เวลาครูบาอาจารย์ท่านมาพื้พุ่มของท่านๆ แล้วพื้พุ่มของท่าน พื้พุ่มด้วยเจตนาที่เป็น ธรรมนะ ไม่ใช่พื้พุ่มจากความเป็นตัวตนของตน

ถ้าเป็นตัวตนของตนมันว่าอย่างนี้ๆ เ็งว่าอย่างไร แล้วเวลาจะว่าจะบอกเลย “พุทธ พจน์อย่างนั้นๆ”...ว่าอะไร

แต่ถ้าคนที่เขาเป็นคุณธรรมนะ ทำให้เข้าไปในเจตนาของพุทธพจน์นั้น เราทำให้เข้ากับ สิ่งสิ่งนั้น ไม่ใช่ว่า “อู๋ย! สิ่งนั้นเป็นผิด สิ่งนั้นเป็นถูก”

เราเห็นแล้วเรารับไม่ได้ แล้วมันก็เรื่องกรรมของสัตว์นะ เดียวนี้มีผู้ที่อวดดีอวดเก่งเขาจะ บอกว่าเขาว่าอย่างนั้นๆ...แต่ไม่ใช่

หลวงตาท่านบอก บอกว่าพระเรานี้จะ จะทำให้สมบุรณ์แบบในธรรมวินัยทำได้ยาก แต่ เราก็จะพยายามทำให้ผิดน้อยที่สุด

นี่เพราะว่าอะไร เพราะกิริยาอย่างนั้นเป็นกิริยาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านอนสี่ไฮยาสน์ เวลาเขียนธรรมวินัยมันก็เริ่มต้นพระทั้งหมด

โยมทั้งหมด ทุกอย่างทั้งหมด ไม่มีการยกเว้นใดใดทั้งสิ้น แต่มันเป็นที่อำนาจวาสนา เวลาคนที่เขาทำได้ เขาทำได้ด้วยความรื่นเริงความชุ่มชื่นของเขา ใ้เราเป็นลิง เวลาถึงทำอะไรมันติดขัดไปหมด ลิงมันโดนมัด มันอึดอัด แต่เราก็พยายามทำให้ดีที่สุด เราทำให้ดีที่สุดเพื่ออะไร

ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งที่เกิดศีล เกิดศีลคืออะไร เกิดศีลคือความเป็นอาบัติ เป็นความชั่วหยาบ เป็นการทำให้พลังพลอย เป็นการทำให้สติมันฟื้นเพื่อนไป

เวลาเราฝึกหัด ฝึกหัดมีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเพื่อฝึกหัดสติปัญญา เวลาการประพฤติปฏิบัติ ถ้าใครมีสติสมบูรณ์นะ อันนั้นจะเป็นสัมมาทิฐิวิญญูความปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน เราเดินจงกรมเหมือนกัน นั่งสมาธิเหมือนกัน แต่สติเราขาด เราเลื่อนลอยไป หลวงตาบอกว่า สุนัขมันก็เดินได้ สุนัขมันวิ่งไปวิ่งมานะ มันดีกว่าคนอื่นเดินจงกรม เดินจงกรมถ้าขาดสติไป

แล้วสิ่งที่การกระทำ การกระทำมันฝึกหัดทั้งนั้น พอมันฝึกหัดทั้งนั้น การฝึกหัดการพยายามดูแลรักษาหัวใจของตน รักษาหัวใจของตน เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาศีล สมาธิขึ้นมา ถ้ามันมีศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติขึ้นมาก็ฝึกหัดของมันขึ้นมา มีสติมีปัญญาขึ้นมา มันคัดมันเลือกมันแยกของมัน ใ้สิ่งที่ปัจจุัยเครื่องอาศัยไทยทานของญาติโยม ภิกษุทำให้ไทยทานนี้ตกลง ภิกษุทำให้หัวใจของคนที่ศรัทธาแล้วไม่ศรัทธา เป็นอาบัติปาจิตตีย์นะ ในพระไตรปิฎก

หมู่สงฆ์บังคับให้ภิกษุที่เป็นก้างขวางคอที่ทำลายศรัทธาเขา ให้ไปขอโทษกับคฤหัสถ์ ในพระไตรปิฎกก็มี

ถ้ามันเป็นความจริงๆ เขาทำความจริงเพื่อความดีงาม ทำสิ่งใดที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา แล้วศาสดาของเรา

“โอ้ย! ฆูนก็ผิด นี่ก็ผิด ฆูนก็ไม่ถูกไปหมดเลย ฆูนคนเดียว”...ผิด

นี่ไง “ประชาธิปไตยๆ” เอ็งจะตายอยู่แล้ว กิเลสมันเหยียบหัวมึงอยู่ยังจะประชาธิปไตยอีกหรือ

ธรรมาธิปไตย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมาก ประเสริฐมาตั้งแต่พ่อแม่ปู่ย่าตายาย ปู่ก็มีหน้าที่ของปู่ ปู่ก็ทำสถานะของปู่ให้ด้วยความเคารพบูชา พ่อแม่ก็ทำหน้าที่ของพ่อแม่ให้สมบูรณ์แบบ ให้เป็นที่เคารพบูชา ลูกก็ทำหน้าที่ของลูกให้สมบูรณ์แบบ ให้เป็นที่น่าเคารพบูชา อาจารย์ก็เป็นอาจารย์ที่สมบูรณ์แบบ เป็นที่น่าเคารพบูชา ลูกศิษย์ก็เป็นลูกศิษย์ที่สมบูรณ์แบบ ที่พยายามศึกษาพยายามค้นคว้าเพื่อหาสัจจะความจริงของเราด้วยความสมบูรณ์แบบ เป็นที่น่าเลื่อมใส นี่ไง ธรรมาธิปไตยๆ

ประชาธิปไตยๆ อ่างทั้งนั้นนะ กิเลสมันชี้หัว กิเลสมันจะยกตนข่มท่าน มันจะตีตัวเสมอคนอื่น มันไม่ได้คิดดูตัวมันเองเลย เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาที่นี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์คือจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่จิตดวงนี้มาเกิดเป็นมนุษย์ไง จิตที่เขาไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นั่นนะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เวลาเทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ไง รื้อสัตว์ชนสัตว์คือหัวใจของสัตว์โลก หัวใจของสิ่งมีชีวิตนี้ไง สิ่งมีชีวิตที่มีวิญญาณ วิญญาณในวัฏฏะนี้ไง นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนามาตรงนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากระทำอย่างนั้น พระพุทธศาสนามั่นยอดเยี่ยมอย่างนั้น

พอยอดเยี่ยมอย่างนั้น ครูบาอาจารย์ของเราฟื้นฟูมาแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านทำเป็นแบบอย่าง นี่ถ้าพระปฏิบัติเขาเข้มงวดของเขา เข้มงวด เริ่มต้นจากเข้มงวด ถ้ากิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจเราเต็มหัวใจ มันเข้มงวดมันก็เข้มงวดแบบโดยกรอบ โดยพิธีกรรม มันก็ยึดอัดขัดข้องของมัน

แต่เวลามันทำไป มันทำไปแล้วมันเห็นผลของมันนะ ไม่ใช่กรอบแล้ว เป็นเนื้อแท้ เนื้อแท้ มันภูมิใจ เนื้อแท้มันเห็นคุณค่า เนื้อแท้ไง

แต่เริ่มต้นขึ้นมา ทุกคนมามันก็มาโดยสมมุติ มาโดยสามัญสำนึก มันมาโดยกรอบทั้งนั้น นะ กรอบคือธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง คือศาสดาของเรานี่ไง แต่หัวใจของเรากิเลสมันวิ่งเต้น กิเลสมันยุมันแหย่ มันยุแยงตะแคงรั่วในใจนี่ไง

มันก็เหมือนมาโดยกรอบ มาโดยกรอบคือมาโดยกรอบธรรมเนียม มันก็ต้องมาฝึกหัดกัน เวลาฝึกหัดกันมันก็ติดขัดข้องเป็นเรื่องธรรมดา

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลย ภิกษุใหม่ทนคำสอนได้ยาก เพราะอะไร ประชาธิปไตยไง สิทธิมนุษยชนไง เราก็เป็นคนคนหนึ่งไง พอบวชเป็นพระแล้วจะมาให้ครูบาอาจารย์โขกสับๆ มันเรื่องอะไร มันไม่ยอมหยอก มันไม่ยอม นั่นนะเขาเรียกว่ามันติดนิสัยฆราวาสมา นิสัยฆราวาสคือนิสัยเห็นแก่ตัวตัวเอง ถือตัวถือถือตนมาตลอด เวลาบวชขึ้นมาแล้ว เพราะธรรมวินัยมีอาวุโส ภัณฑ

พออาวุโส ภัณฑ คำว่า “อาวุโส ภัณฑ” ผู้ที่เขาศึกษามาก่อน ผู้ที่ปฏิบัติมาก่อน

ไ้เรามาถึงชี้อแม่ คู้ฮู! ผิดไปหมดเลย ลูกดีไปหมด แล้วไ้พ่อแม่ก็ว่ากูอาบน้ำร้อนมาก่อนมึงนะ มันว่ามันไม่ได้หยอก เพราะอะไร เพราะมันมีเวรมีกรรมต่อกัน นี่มันเป็นไปโดยว้ย

พระก็เหมือนกัน เวลาบวชใหม่ บวชใหม่ขึ้นมา อื้อหึม! ขยับไม่ได้เลย ศีล ๒๒๗ ขยับไม่ได้เลย ในพระไตรปิฎกมีพระไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกขอสิกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ทำไมถึงสิกข์ละ” “คู้ฮู! ศีล ๒๒๗ ขยับอะไรก็ผิดไปหมดเลย” “ถือศีลข้อหนึ่งได้ไหม” “ได้ ถือศีลอะไร”

“ถือศีลคือเจตนาคือหัวใจไว้” ถือศีลข้อเดียวเท่านั้นนะเป็นพระอรหันต์ได้เลย

นี่ไง คนเรามันผิดพลาดได้ทั้งนั้นนะ แต่สิ่งที่ทำมาๆ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคนทำผิดมาๆ พอมีคนทำผิดมา มาฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้บัญญัติๆ ไว้ ภิกษุไม่ควรทำอย่างนั้น ภิกษุไม่ควรทำอย่างนั้น

เพราะจิตใจของคนมันมีสูงมีต่ำใช่ไหม คนที่หัวใจละเอียดอ่อนเขาเห็นเขาก็เคารพว่า พระของเราควรจะยอดเยี่ยม พระของเราต้องเป็นนางงาม ใ้คนที่ปานกลาง ไม่เป็นไร อะไรก็ได้ ใ้คนที่ไม่เชื่อถือเลยยิ่งไปใหญ่เลย เห็นไหม

นี่พูดถึงเวลาธรรมวินัยบัญญัติมาแล้ว สิ่งที่บัญญัติ

นี่กล่าวคู่พุทธพจน์ สิ่งที่ยิ่งศักดิ์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติแล้วเราไปตัดไปแปลง ไปเปลี่ยนแปลง เห็นไหม กล่าวคู่พุทธพจน์ สิ่งที่ยิ่งศักดิ์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติ เราไปบัญญัติ ผิดทั้งนั้นนะ แล้วเวลาผิคนะ ถ้ามีภิกษุมาเตือนถึงสามหน ถ้าไม่แก้ไขความเห็นของตน สังฆาทิเสสเชียวนะ สังฆาทิเสสเชียวนะ

แต่โลกเขาก็ปล่อยปละละเลยกัน ปล่อยปละละเลยเพราะว่าเขาเห็นว่ากฎหมายไว้ บังคับคนอื่น เราต้องอิสระเสรีภาพ

นี่ก็เหมือนกัน แต่พระปาพระกรรมฐาน กฎหมายไม่บังคับเรา ศีลไม่บังคับเรา เพราะเราเป็นคนนั่งภาวนาเอง เราเป็นคนเดินจงกรมเอง เราเป็นคนบังคับหัวใจเราเอง เราอยากได้คุณธรรมในใจเราเอง ใจเรามั่นทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากขนาดไหน คนทำสมาธิไม่ได้มันแสนทุกข์แสนยากมากขึ้น

เวลาเป็นสมาธินะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เวลาจิตสงบแล้วมันมหัศจรรย์ขนาดนั้น เวลาเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่หมุนตัวๆ หมุนตัวคือปัญญาจากภายใน ไม่ใช่ปัญญาจากสมอง ไม่ใช่ปัญญาจากการคิด ไม่ใช่ปัญญาจากโลกๆ อย่างนี้

ปัญญาอย่างนั้นมันจะเกิดขึ้นได้มันเกิดจากความสามารของจิตดวงนั้น เกิดจากจิตดวงนั้นที่มีสมาธิเป็นพื้นฐาน มีสติที่คุ้มครองดูแล มีปัญญาสามารถยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ วิปัสสนาคือเห็นความชั่วร้าย กิเลสต้นหาความทะยานอยากที่บีบคั้นหัวใจอันนั้น นี่คือภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา แล้วจิตทุกดวงมีโอกาสทำได้

เว้นไว้แต่ไม่มีอำนาจวาสนา อ่อนแอ หยิบโย่ง จับจด ไม่ได้เรื่อง

แต่ถ้าเป็นจริงๆ มันต้องทำได้ แต่ต้องใช้ความวิริยะ ความอุตสาหะ ใช้ความรอบคอบ แล้วมีครูบาอาจารย์คอยตรวจคอยทาน คอยประพฤติปฏิบัติ

เพราะสมัยก่อนมันมีคัมภีร์ วิปัสสนาธุระ วิปัสสนาธุระคือครูบาอาจารย์ที่ท่าน
ประพฤติปฏิบัติสมบุรณ์แบบแล้ว ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติสมบุรณ์แบบแล้วมองอะไรก็ทะลุปรุ
โปร่งหมด อย่างเช่นเราผ่านงานสิ่งใดมา คนมาฝึกงานกับเรา เรารู้เลยว่าถูกผิดอย่างไร

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงเขามีธรรมในหัวใจแล้ว ใครปฏิบัติขาดตกบกพร่อง
อย่างไรเขาจะคอยดูแลรักษา นี่เราถึงแสวงหาครูบาอาจารย์ เราถึงพยายามประพฤติปฏิบัติของ
เราให้มีอำนาจวาสนาให้ได้พบพระที่ท่านได้มีสติมีปัญญาสามารถคอยชี้แนะหัวใจของเรา

ยสะ “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่วุ่นวายหนอ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกมาเลย “ยสะมาที่นี่ มาๆๆ ที่นี่ไม่เดือดร้อน”

ที่นี่ไม่เดือดร้อน หัวใจของคนไม่เดือดร้อน หัวใจของคนที่ประพฤติปฏิบัติสิ้นสุดแล้วไม่
เดือดร้อน เอวัง